

Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindavus: audiovisuaalsektor

Kommenteeritud kokkuvõte

Sissejuhatus

Käesolev uuring annab teavet, mis on vajalik valdkondliku sotsiaaldialoogi edendamiseks audiovisuaalsektoris. Euroopa Komisjoni taotlusel korraldatud Euroopa Töösuhete Vaatluskeskuse (EIRO) esindavusuuringute eesmärk on teha kindlaks esindavad sotsiaalpartnerite ühingud, kellega tuleb Euroopa Liidu toimimise lepingu sätete kohaselt konsulteerida. Uuringuga tehakse seega kindlaks asjakohased liikmesriikide audiovisuaalsektori sotsiaalpartnerite organisatsioonid, kasutades ülevalt allapoole lähenemisviisi (Euroopa katusorganisatsioonide liikmete nimekirja koostamine) ja alt ülespoole lähenemisviisi (EIRO riiklike kontaktisikute kaudu).

Euroopa sotsiaaldialoogi tõhusus sõltub sektori asjakohaste riiklike osalejate esindavusest – Euroopa sotsiaaldialoogis saavad osaleda ainult piisavalt esindavad ühingud.

Liikmesriigi ühingu käsitatakse sektoriga seotud asjakohase huviühinguna, kui see vastab järgmistele kriteeriumidele:

- ühingu tegevusvaldkond on sektoriga seotud;
- ühing osaleb korrapäraselt sektoriga seotud kollektiivlääbirääkimistes ja/või on seotud asjaomase Euroopa huviühinguga.

Euroopa ühingu käsitatakse sektoriga seotud asjakohase huviühinguna, kui see on kantud komisjoni nimekirja, mis sisaldab huviorganisatsiooni, kellega tuleb ELi toimimise lepingu artikli 154 kohaselt sektori nimel konsulteerida ja/või kes osalevad sektoriga seotud Euroopa sotsiaaldialoogis ja/või on taotlenud artikli 154 kohast konsulteerimist.

Sektori määratlemine

Käesolevas uuringus on audiovisuaalsektor määratletud Euroopa Ühenduse majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori (NACE Rev. 2) kohaselt, et tagada

tulemuste riikidevaheline võrreldavus. Täpsemalt on see sektor piiritletud NACE Rev. 2 koodidega J.59 (kinofilmide, videote ja telesaadete tootmine; helisalvestiste ja muusika kirjastamine) ja J.60 (programmid ja ringhääling).

Audiovisuaalsektor põhineb paljudes riikides peamiselt avalikke ringhäälinguteenuseid osutavatel ettevõtetel ja neid eritingimusi arvesse võttes otsustati avalikke ringhäälinguteenuseid osutavad ettevõtted töandjaorganisatsioonidena uuringusse kaasata. Lisaks kaasati mõned eraettevõtted – sektoriga seotud Euroopa ühingu tütarorganisatsioonid –, sest need on sektori jaoks olulised.

Majanduslik taust

Tööhõivenäitajad

Eurostati tööjõu-uuringu kohaselt oli sektori töötajate arv EL 27-s 2012. aasta teises kvartalis üle 760 000. Umbes 60% töötajatest on mehed, 52% on kõrge haridustasemega (võrreldes 29%-ga ELi töötajate koguhulgast) ja 21% töötavad ajutise lepingu alusel (võrreldes 12%-ga ELi töötajate koguhulgast). Sektorit iseloomustab füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise, osaaajatöö, ebatüüpiliste töövormide ja ebamugava töötaja kõrge tase ning selles on ülekaalus väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted.

Hiljutine areng

Eurostati andmete kohaselt mõjutas majanduslangus EL 27 audiovisuaalsektori tööhõivetaset tagasihoidlikult ja tööhõive kasv on üldiselt suhteliselt stabiilne. Allsektorite ja liikmesriikide tasandil on siiski märkimisväärseid erinevusi. Kuigi programmide ja ringhäälingu allsektoris toimus 2009. aastal kriisi alguses tööhõive suur kasv, vähenes tööhõive tootmissektoris. Kui tootmissektori tööhõivetase taastus, toimus negatiivne areng programmide allsektori tööhõives.

Huvide esindamine riigi tasandil

Ametiühingud

Kokku tehti kindlaks 169 sektoriga seotud ametiühingut, mis vastasid esindavusuuringusse kaasamise kriteeriumidele, ja see näitab, et süsteem on pluralistlik. Kõigis 27 riigis on vähemalt kaks sektoriga seotud ametiühingut või töötajate organisatsiooni ning enamikus riikides on neid neli või rohkem. Erand on Prantsusmaa, kus uuringusse kaasati 21 organisatsiooni – Prantsuse ametiasutused palusid seetõttu sotsiaalpartneritel oma kollektiivlääbirääkimiste süsteemi selgitada ja lihtsustada.

Töötajate organisatsioonide liikmete arv on väga erinev, ulatudes rohkem kui kahest miljonist (ver.di Saksamaal, kuigi kõik liikmed ei esinda asjaomast sektorit) ainult mõnekümneni. See märkimisväärne erinevus kajastab pigem majanduse suuruse erinevust ja liikmeskonna tegevusvaldkondade mitmekesisust kui liikmete värbamise suutlikkust.

Tööandjate organisatsioonid

Kokku tehti kindlaks 148 sektoriga seotud tööandjate organisatsiooni, mis vastasid uuringu kriteeriumidele; neist 47 olid avalike ringhäälinguteenuste osutajad. Neljas riigis (Eesti, Leedu, Küpros ja Tšehhi Vabariik) oli avalik-õiguslik ringhäälinguteenuste ainus kindlakstehtud organisatsioon ja ühtegi teist käesoleva uuringu alla kuuluvat valdkondlikku tööandjate organisatsiooni ei tuvastatud.

Ainult ühes riigis 26st, mille kohta esitati sektoriga seotud organisatsioonide teave, on üks organisatsioon (Malta). Seega on nii töötajate kui ka tööandjate ühingusüsteemid ülekaalukalt pluralistlikud, esimeste puhul rohkem.

Kollektiivlääbirääkimised

Kollektiivlääbirääkimistes osalemine on väga polariseerunud ja enamikus analüüsitud riikides nõrk. Umbes veerandis riikides, mille kohta oli asjakohaseid andmeid (peamiselt mitut tööandjat hõlmavate kollektiivlääbirääkimistega riikides), on kollektiivlääbirääkimistes osalemise määr kõrge, samal ajal kui vähemalt pooltes uuritud riikides on see määr väga madal. Kõrge osalusmääraga riigid on Skandinaavia riigid (Taani, Rootsi) ning Austria, Belgia, Prantsusmaa ja Itaalia.

Nii töötajate kui ka tööandjate puhul on teatav osa liikmesorganisatsioonide, kes ei osale kollektiivlääbirääkimistes. Töötajate puhul ulatuvad need viiendikust (EURO-MEI) ja veerandist (EuroFia ja FIM) kolmandikuni (EFJ). Tööandjate puhul ei osale kollektiivlääbirääkimistes kaks kolmandikku AERI liikmesorganisatsioonidest ja pool FIAPFI organisatsioonidest.

Huvide esindamine Euroopa tasandil

Audiovisuaalsektori Euroopa ühingud, kelle Euroopa Komisjon on kandnud nende sotsiaalpartnerite organisatsioonide nimekirja, kellega tuleb ELi toimimise lepingu artikli 154 kohaselt konsulteerida, on töötajaid esindavad EURO-MEI, EFJ, EuroFIA ja FIM ning tööandjaid esindavad EBU, CEPI, AER ja FIAPF.

Töötajate organisatsioonidest on EURO-MEI-l 27 vaatlusaluses riigis 45 otsest tütarorganisatsiooni ja 40 neist osalevad kollektiivlääbirääkimistes, EFJ-l on 39 otsest tütarorganisatsiooni ja 23 neist osalevad kollektiivlääbirääkimistes, EuroFIA-l on 32 otsest tütarorganisatsiooni ja 24 neist osalevad kollektiivlääbirääkimistes ning FIM-l on 26 otsest tütarorganisatsiooni ja 20 neist osalevad kollektiivlääbirääkimistes.

Tööandjate organisatsioonidest on EBU-l 27 vaatlusaluses riigis 46 otsest tütarorganisatsiooni ja 44 neist osalevad kollektiivlääbirääkimistes, CEPI-l on 15 otsest tütarorganisatsiooni ja 10 neist osalevad kollektiivlääbirääkimistes, AER-l on 9 otsest tütarorganisatsiooni ja 3 neist osalevad kollektiivlääbirääkimistes ning FIAPF-l on 10 otsest tütarorganisatsiooni ja 5 neist osalevad kollektiivlääbirääkimistes.

Märkimisväärne arv sektoriga seotud tööandjate organisatsioonide kogu ELis ei ole seotud ühegi käesolevas uuringus käsitletud Euroopa huviorganisatsiooniga.

Järeldused

EL 27 audiovisuaalsektori ülevaalt allapoole ja alt ülespoole analüüs näitab, et audiovisuaalsektori tööandjate ja töötajate tähtsaimad üleliidulised esindajad on töötajate poolel EURO-MEI, EFJ, EuroFIA ja FIM ning tööandjate poolel EBU, CEPI, AER ja FIAPF.

Lisateave

Aruanne „Representativeness of the European social partner organisations: Audiovisual sector” („Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindavus: audiovisuaalsektor”) on veebilehel <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/t1202044s/index.htm>.

Lisateabe saamiseks võtke ühendust teabeametnik Camilla Galli da Bino'ga e-posti aadressil gdb@eurofound.europa.eu.